

De grote inzinking

Nummer 11: 11-20

“En Mozes zeide tot de HEERE: Waarom hebt Gij aan Uw knecht kwalijk gedaan, en waarom heb ik geen genade in Uw ogen gevonden, dat Gij den last van dit ganse volk op mij legt? Heb ik dan al dit volk ontvangen? heb ik het gebaard? dat Gij tot mij zoudt zeggen: Draag het in uw schoot, gelijk als een voedstervader den zuigeling draagt, tot dat land, het welk Gij hun vaders gezworen hebt? Van waar zou ik het vlees hebben, om al dit volk te geven? Want zij wenen tegen mij, zeggende: Geef ons vlees, dat wij eten! Ik alleen kan al dit volk niet dragen; want het is mij te zwaar! En indien Gij alzo aan mij doet, dood mij toch slechts, indien ik genade in Uw ogen gevonden heb; en laat mij mijn ongeluk niet aanzien! En de HEERE zeide tot Mozes: Verzamel Mij zeventig mannen uit de oudsten van Israël, dewelke gij weet, dat zij de oudsten des volks en deszelfs ambtlieden zijn; en gij zult hen brengen voor de tent der samenkomst, en zij zullen zich daar bij u stellen. Zo zal Ik afkomen en met u aldaar spreken; en van den Geest, die op u is, zal Ik afzonderen, en op hen leggen; en zij zullen met u den last van dit volk dragen, opdat gij dien alleen niet draagt. En tot het volk zult u zeggen: Heiligt u tegen morgen, en gij zult vlees eten; want gij hebt voor de oren des HEEREN geweend, zeggende: Wie zal ons vlees te eten geven? want het ging ons wel in Egypte! Daarom zal de HEERE u vlees geven, en gij zult eten. Gij zult niet een dag, noch twee dagen eten, noch vijf dagen, noch tien dagen, noch twintig dagen; Tot een gehele maand toe, totdat het uit uw neus uitga, en u tot walging zij; overmits gij den HEERE, Die in het midden van u is, verworpen hebt, en hebt voor Zijn aangezicht geweend, zeggende: Waarom nu zijn wij uit Egypte getogen?”

Gemeente,

Israël is het meer dan moe elke dag Manna te moeten eten en wil nu wel eens wat anders, o.a. vissen, pompoenen' knoflook en uien, zoals zij in Egypte bij menigten konden krijgen. Zij geraken in opstand. Zij morren en uiten dit door te wenen aan de deuren van hun tenten. Wij lezen dan in vers 10: Toen hoorde Mozes het volk wenen, door hun huisgezinnen, ieder aan de deur van zijn hut, En de toorn des Heeren ontstak zeer, ook was het kwaad in de ogen van Mozes. Dit vers kan waarschijnlijk beter vertaald worden als volgt: Toen Mozes het volk geslacht bij geslacht ieder bij zijn tent hoorde weeklagen, ontbrandde des Heeren toorn geweldig en in Mozes ogen was dit (ontbranden) kwaad. Uit deze andere en m.i. betere vertaling blijkt, dat de Israëlieten als in één koor hun stem ophieven en weenden. De klacht is dus algemeen. In elke tent kan men dezelfde klacht horen: Geef ons vlees! Zo komen deze klachten ter kennis van Mozes. Nu zouden wij verwachten, gemeente, dat daarna in dat 10e vers de indruk van Mozes zou worden weergegeven, maar in plaats daarvan horen wij, dat de toorn des Heeren op een geweldige wijze ontbrandde. En wij vragen ons af: Tegen wie? Tegen het volk? Nergens lezen wij van een vernietigende inslag van die toorn in het leger van Israël. Waarschijnlijk heeft Mozes alleen voorlopig deze dreigende uitbarsting van de toorn Gods gezien en opgemerkt. Het kan ook zijn, dat deze toorn zich richtte tegen Mozes, omdat hij te lijdelijk was, het volk teveel aan eigen lot overliet en te weinig leiding gaf. Hoe het zij, deze toornopenbaring wekt Mozes' misnoegen buitengewoon op. Hij is al uiterst ontstemd over dit altijd weer opstandige volk, dat huilt om vlees, terwijl het brood heeft en daartegenover een God, die in toorn dreigt te ontbranden en die bij hem wegtrekken van de Sinaï gezegd heeft: Ten dage van hun overtreding zo zal Ik hun zonden bezoeken. Daartussen te staan, Mozes houdt het niet langer vol. Hij zinkt ineen in uiterste moedeloosheid en stapelt verwijt op verwijt voor 's Heeren aangezicht op.

Hoor maar wat hij zegt: 'Waarom hebt Gij aan Uw knecht kwalijk gedaan en waarom heb ik geen genade in Uw ogen gevonden, dat Gij de last van dit gehele volk op mij legt? Heb ik dan al dit volk ontvangen, heb ik het gebaard, dat Gij; tot mij zou zeggen: Draag het in Uw schoot, gelijk als een voedstervader de zuigeling draagt tot dat land, dat Gij de vaders gezworen hebt? Vanwaar zou ik het vlees hebben om al dit volk te geven? Want ze wenen tegen mij, zeggende: Geef ons vlees, dat wij eten Ik alleen kan al dit volk niet dragen, want het is mij te zwaar en indien Gij alzo aan mij doet: Dood mij toch slechts, indien ik genade in Uw ogen gevonden heb en laat mij mijn ongeluk niet aanzien.

Dit is de grote inzinking van Mozes, de man Gods. 'Waarom zo zegt hij in de uiterste spanning van zijn oosterse ziel,- waarom hebt u Uw knecht kwalijk behandeld en waarom heb ik geen genade gevonden in Uw ogen, zodat Gij de last van dit gehele volk op mij hebt gelegd? Hier zinkt Mozes van de hoogte, waarop wij hem altijd hebben gezien en ligt hij neer als een kermend, gebroken en twijfelend mens voor God. Hoe uitnemend Mozes begenadigd is geweest: Hij heeft Gods aangezicht mogen zien, de liefelikheden van het zalig hemelleven mogen smaken, hij heeft God gezien en is blijven leven; nochtans is hij een mens geweest van gelijke beweging als wij. Gods kinderen zijn geen geschilderde heiligen, geen pilaarheiligen, maar mensen, die, tenzij God hen vasthoudt, ondanks al hun ondervindingen van Gods genade en trouw, van de weg afwijken en struikelen, keer op keer.

Het eerste, dat wij willen overwegen is, dat Mozes betwijfelt of hij genade gevonden heeft in de ogen Gods, ja dan neen. Ja deze Mozes, tot wie de Heere een- en andermaal gezegd heeft: U heb ik gekend en u hebt genade in Mijn ogen gevonden en Ik ken U bij name, deze Mozes trekt openlijk voor God, Zijn genade in twijfel. Daaruit blijkt, dat de meest gevorderden in de genade, die wel eens eikenbomen der Gerechtigheid worden genoemd, soms twijfelen voor God, ondanks de krachtigste verzekeringen en de krachtigste getuigenissen van de Heilige Geest in de ziel. Daarmede is tegelijkertijd de vraag beantwoord die zo vaak wordt gesteld: Is iemand, die van zijn staat verzekerd is, boven alle strijd, boven alle Nood, boven alle aanvechting uit of niet?

Die vraag kan ontkennend worden beantwoord. Zie het maar aan Mozes. Waarom - zo zegt hij * heb ik geen genade gevonden in Uw ogen? Dat wil niet zeggen, dat Mozes niet begenadigd is. Dat wil niet zeggen, dat de genadestaat in het leven des geloofs afhankelijk is van het moment, waarop een mens soms in de grootste ingezonkenheid verkeert. Want genade ontvangen te hebben en weet te hebben in die genade te staan, zijn voor de mens vaak twee dingen en ze worden één in de oefeningen van een waarachtig en levend geloof. Immers wanneer het geloof overmeesterd wordt door ongeloof, klein geloof of mismoedigheid, dan kan de eigen genadestaat zelfs niet meer lezen uit de krachtigste verzekeringen en de liefelijkste openbaringen van Gods gunst in het verleden, Daaruit is het dan niet af te lezen, omdat het geloof nooit steunt op zichzelf, maar alleen op God. Het rust niet op de verzegeling in de mens, maar op de verzegelende Heilige Geest, die zelf het onderpand van de erfenis wordt in de harten, die met onze geest getuigd, dat wij kinderen Gods zijn.

Het geloof steunt niet op de verzekering, op zichzelf gezien, maar op Christus. Dat leert God in de ervaring van het leven van elke dag aan Zijn kinderen. Wanneer Hij ziet, dat ze meer op hun verzekeringen en velerlei andere zaken steunen dan op Hem zelf, dan zendt Hij de nood en de aanvechting. Zo worden alle gestolde zekerheden, waarover men meer spreekt dan eruit leeft, die niet van dag tot dag door de Heilige Geest in de betrekking op Christus worden onderhouden, stukgeslagen en komt er weer een straatarm mens aan de troon der genade, die bediend moet worden door de Heilige Geest. Ook bij de voortgang blijft waar, dat niemand iets kan aannemen, tenzij het hem van boven gegeven wordt. Dat betekent niet: afsluiting van de genadetrouw, maar wel: diepe verootmoediging van hart en ziel, diepere beleving van eigen onvermogen en zwakheden en roemen in Gods genade. Mozes ziet deze genade niet. Hij ziet wel het tegendeel. Immers, als hij genade gevonden had in Gods ogen, dan zou de Heere hem toch wel een andere plaats aangewezen hebben? Dan zou de Heere hem toch niet zulk een zware last op de schouders hebben gelegd? Vandaar zijn uitval: Waarom heeft U; Uw knecht kwalijk behandeld? Mozes kan dus Gods genade niet in overeenstemming krijgen met zijn tegenwoordige toestand.

Deze dwaling is ons aangeboren. 'Want wij kunnen het maar niet bij elkaar krijgen, hoe begenadiging en zwaar kruis kunnen samengaan. Dat zijn voor ons twee dingen, maar dat is voor God een zaak' Wij kunnen het maar niet verstaan, hoe iemand door God verkoren kan zijn en tegelijkertijd een onmogelijk zware taak op zijn schouders krijgt. Dat zijn voor ons twee dingen,' maar dat is voor God één ding. Wij kunnen het maar niet bij elkaar krijgen hoe een mens door God bemind en door de mensen gehaat kan worden. Dat zijn voor ons twee dingen, maar dat is voor God één zaak. Ach, dwazen, die wij zijn, dat wij Gods begenadiging willen aflezen van ons al of niet lichamelijk of geestelijk welvaren, naar onze begrippen. Gideon begreep dit ook niet, toen hij in het geheim wat koren stond te malen en een Engel des Heeren tot hem kwam en zeide: De Heere is met U gij strijdbare held! Maar Gideon zegt: Ach mijn Heer,

als dan de Heere met ons is, hoe zou dan alles over ons gekomen zijn' wat over ons gekomen is? Gideon begreep er niets van. Hij kan Gods genade en de tegenwoordige toestand van zijn volk en van hemzelf niet bij elkaar krijgen. David was de door God verkoren koning, ook toen hij als een veldhoen over de bergen en heuvelen moest zweren om aan Sauls hand te ontkomen. Vandaar 'zijn klacht in de psalmen. Gods begenadiging en onze gedachten daarover' zijn twee lijnen die nooit evenwijdig lopen maar elkander kruisen. Vandaar op dat kruispunt dat felle geladen woord: Waarom? Dat hoge woord is er bij Mozes uit. Dat woord slaapt onbewust in veler harten. Het kan in één keer in al zijn felheid omhoog komen, wanneer het leven gaat door duistere dalen en donkerheden. Dan laait dit woord soms met ongemene kracht omhoog. Waarom? Let wel, Mozes spreekt daarover met God: Hij zegt dit niet tot zijn vriend Jozua of tot een ander; neen, hij zegt dit tot God!

Het komt er in al zijn geladenheid uit: Waarom? Daaruit zien wij dat Mozes in vertrouwelijkheid en openheid met zijn God omgaat en zijn ganse hart voor God openlegt, zelfs zijn gemelijkheid, zelfs de uiterste moedeloosheid, die hem aan de rand van de godslastering brengt. Hoe anders is de toon van Abraham, als hij zegt: Ik onderwind of verstout mij tot U te spreken, hoewel ok stof en as ben. Hoe anders is de toon bij Daniël die zegt: Wij leggen onze smekingen niet neer op onze Gerechtigheden, die gene zijn, maar op Uw barmhertigheden, die vele zijn. Hier is veeleer de toon van Jona, die op de vraag Gods: Is U Toorn billijk ontstoken, prompt antwoordt: Billijk is mijn toorn ontstoken! Niets wordt achtergehouden. Waarom hebt Gij mij kwalijk behandeld? En het is, alsof in dit moment heel Mozes' leven in één keer aan hem voorbijtrekt. Reeds boven zijn wieg zweefde het zwaard van de Farao om hem te doden, Reeds in zijn allerprilste jeugd moest hij gered worden uit de Nijl. Toen vanuit de veilige berging van zijn moeder en de prinses van Egypte, vanuit de schitterende luister van het Hof van Egypte, moest hij opnieuw het gevaar tegemoet. Hij moest vluchten en sjouwde veertig jaren lang, totdat hij een oude man van 80 jaren was geworden, achter de kudde van zijn schoonvader Jethro als een vergeten burger. Toen, ja, toen scheen het te komen, toen werd hij de leider van Israël en; wat was het? Hij zegt het zelf in psalm 90: Het uitnemendste van dit leven is moeite en verdriet. Waarom? Met al de bruisende kracht van deze geweldige in het Koninkrijk Gods slaat deze vraag tegen de hemel en eechoot in duizenden harten en huizen.

Voor Mozes is dit geen bespiegeling! Sommige mensen kunnen soms op hun stoel zo heerlijk probleempjes bespreken en zeggen dan: Waarom? Zij drinken een kopje thee en zij roken een sigaar en het is voorbij. Neen, aan deze vraag kleeft bloed. Het is een bloedige vraag, omdat Mozes er mee geworsteld heeft. In dit waarom horen wij Jobs klacht, die zegt: Is dan mijn kracht van ijzer, dat er steeds nieuwe wolken na de regen komen? Ik ben - zegt David - als een dove, die niet hoort. Paulus zegt: Ik acht, dat God ons ten toon heeft gesteld als ter dood verwezen, want wij zijn een schouwspel geworden der wereld, der engelen en der mensen.

Ditzelfde 'waarom' komen wij bijna elke dag tegen. 'Waarom gaf God me juist dit kruis en geen ander? Waarom - zegt Paulus - die doorn in mijn vlees? 'Waarom moest ik voor die Galaten als een belachelijk man het Evangelie verkondigen? Waarom die scherpe doorn in mijn vlees, zonder welke ik nog zo veel voor het Koninkrijk Gods zou kunnen betekenen? 'Waarom - zegt Jacob - ga ik hinkend door het leven, terwijl Ezau kaarsrecht door het leven gaat? Waarom - zegt Asaf - puilen der goddelozen ogen uit van het vet en is er mijn bestraffing alle morgen? Waarom - zegt Job - zit ik op de ashoop en staan mijn vrienden mij op een vrome wijze te bekapittelen terwijl ze kerngezond zijn? Waarom - zeg Johannes de Doper - sterf ik als een blinde dwaas in de kerker van Machaerus, terwijl die goddeloze Herodes op zijn troon blijft zitten? Waarom zegt- Jeremia - hebt u mij in mijn jeugdige onervarenheid verleid en tot profetische arbeid verlost en zijt u mij geworden tot een loerende beer, terwijl het me niets anders dan ellende heeft gebracht? In dit waarom zit ook de vraag naar het doel van Gods handelwijze.

Mozes ziet er letterlijk geen gat meer in, dus ook geen doel in. De mensen zeggen wel eens: Gij moet niet vragen: waarom, maar waartoe. Maar dat heeft Mozes zich juist afgevraagd en hij ziet in dit waartoe ook geen gat. Ja, hier gaat het toch schemeren. Immers: Wat zoon is er die de vader niet kastijd? Opdat - vult Jacobus aan – Zijner heiligheid deelachtig zouden worden. Dat is waar! Maar wie kan ermee uit de weg, terwijl hij midden in de beproeving zit? Paulus was eenmaal uit levensgevaar gered, opdat, zegt hij, wij ons vertrouwen zouden stellen op God die de doden levend maakt. Maar terwijl Paulus in levensgevaar vlak aan de rand van de dood lag zag hij het doel van Gods kastijding beslist niet. Het bevalt onze hoogmoedige natuur niet dat wij zo onbegrepen, door God van ogenblik tot ogenblik steeds afhankelijker worden gemaakt. Ons doel toch is steeds onafhankelijker te worden van God. Het is niet allen zo dat Mozes de genade Gods betwijfelt. Hij vindt ook zijn ambt veel te zwaar. Wij vragen ons af: Is dat dezelfde Mozes, die aan de oever van de Schelf zee tot een vrezend Israëel sprak: Vreest niet, staat vast en ziet het heil des Heeren? Ja, dat is dezelfde Mozes! Alleen met dit verschil, toen stond hij in Gods kracht en nu staat hij in de uiterste ingezonkenheid van zijn eigen kracht. Israëel was aan het wegen gegaan. Mozes gaat ook wegen; alleen ietwat anders dan Israëel. Op de ene kant legt Mozes de uitgebreidheid van zijn ambtswerk en aan de andere kant zijn kracht. Het resultaat is: Het is met te zwaar! Ik kan het niet langer. Daarin staat Mozes lang niet alleen in de Bijbelse openbaring. Elia, één van de grootste profeten, heelt eenmaal honderden Baäls-profeten doodgeslagen. Het ganse volk - althans uitwendig - is weer tot de dienst des Heeren teruggebracht. De dag daarna vlucht hij, op het gerucht van Izebel naar de woestijn. Hij ligt daar als een snikkend kind onder de jeneverboom en zegt: Neem nu, Heere mijn ziel, want het is mij genoeg, ik ben niet beter, ik ben niet sterker, ik heb niet meer uithoudingsvermogen dan mijn vaderen. Die zouden het er al lang bij hebben laten zitten. Ook Jeremia verwijt God, dat hij, door jeugdige onervarenheid gekomen is tot een arbeid, die hem te zwaar wordt en hij zegt: Ik zal niet meer in Uw naam tot hen spreken. Dat zegt Mozes ook met andere woorden. Ook hij zegt: Heere, ik heb dit volk toch niet gebaard, ik ben van dit volk niet zwanger geweest, dat Gij tot mij zoudt zeggen: Draag het, zoals een oppasser een zuigeling draagt in zijn schoot naar het Kanaän, dat Gij hen gezworen hebt te zullen geven!

Een ieder, in welk ambt, functie of beroep hij staat, doet wel om de uitgebreidheid van dat werk klaar en helder voor ogen te zien. De Bijbel verdedigt nergens een optimisme van: Het komt allemaal wel terecht, Zo heeft God Zijn profeten, Zijn kinderen nooit opgevoed. Integendeel. Hij legt op Zijn knechten de volle last van het volle Woord des Heeren. En wilt u behalve de roeping van de ambtsdragers, de roeping van een Christen weten? De Heere Jezus zegt: Strijd om in te gaan door de enge poort! Zoek eerst het Koninkrijk Gods en zijn gerechtigheid. De eis is niet alleen, dat wij de oude mens geheel en al doden, laten kruisigen, met Christus laten begraven. Dan zijn we nog maar aan de helft. Want de Heere eist van ons een zo volkomen liefde tot Zichzelf en tot de naasten, dat onze handel en wandel, één grote uitstraling is van die innige diepe liefde tot God. Hij eist niet alleen, dat wij de oude mens met al zijn lusten en begeerlijkheden de dood zullen overgeven, maar nog meer, dat wij in volkomen liefde en gehoorzaamheid voor zijn aangezicht zouden wandelen. En het is goed, wanneer een jongen of meisje, een man of een vrouw de uitgebreidheid van die roeping, waarmede God een mens roept, ziet en onderkent. De Heere eist, dat wij volharden in de grootste tegenspoeden. De Heere eist dat we ons noch door lof of blaam, door spot of hoon, van vijanden of vrienden zouden laten beïnvloeden, dat wij de duivel nooit en nergens plaats zullen geven. Ja, hij zegt in Ezechiël: Maakt Uzelven een nieuw hart.

Dat is de roeping! Wat doet een mens daarmee? Daar is van nature wel kracht, alleen deze werkt de verkeerde kant uit. Daarom zegt dezelfde Christus: Tenzij dat iemand wederom geboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien. Dat leert de Heere in een zeer afbrekende weg n.l. dat wij dat niet kunnen, maar ook niet willen. Dan komt u op een andere wijze dan Mozes in Uw onmogelijkheid terecht maar met een levende erkenning dat de Heere God recht op U hebt. Maar wanneer God gaat geven, wat Hij eist dan is dit het Evangelie van Gods vrije genade dat U ook verkondigd mag worden. Wanneer God gaat geven wat Hij eist dan wordt juist de uitgebreidheid van de eisen Gods met de dag meer en meer erkend en innerlijk toegestemd. Want de Heere God verlost Zijn volk waarlijk niet, opdat zij met Zijn liefdes eisen de hand zou lichten. Ook niet, opdat zij weer in het werkhuis der ellende zouden terugkomen, maar opdat zij zouden beleven dat Gods geboden uitgebreid en diep zijn juist door de wederbarende werking van Gods Heilige Geest en door het geloof in de Heere Jezus Christus worden Gods eisen al maar dieper, al maar meer uitgebreid en komt de volle last daarvan op het hart te liggen. Daarin vermaant ook de Apostel: Werkt Uzelfs zaligheid met vrezende en beven. Gode zij dank wijst hij ook op de plaats, vanwaar de kracht komt.

Mozes was een man, die de uitgebreidheid van zijn middelaarsambt, van zijn leiderschap van het volk ten volle beseft. Hij zegt: Het is mij te zwaar. Daarin had Mozes gelijk want hij zegt er iets heel merkwaardigs bij: Ik alleen kan al dit volk niet dragen! Zo is het nog gemeente op welke plaats u ook staat in een ambt, in een functie, in Uw dienst als ouders tegenover uw kinderen. Nu staat Mozes ambtelijk in zijn dienst voor een onmogelijkheid. Zie, daar jaagt God hem nu precies door. Gods mogelijkheden worden pas groot in onze mogelijkheden. De Heere God is een God, die Zijn mogelijkheden doorzet, wanneer het bij een mens altijd weer onmogelijk is geworden. Dat maakt de Heere waar bij een zondaar, die zegt: Hoe ik zalig moet worden, weet ik niet, Wat moet ik doen om zalig te worden? Dan is het geloof niet de laatste mogelijkheid in de menselijke onmogelijkheid. Het geloof in de Heere Jezus Christus is niet het laatste gat, waardoor een mens kruipt, maar de opening, die God opent van boven. Het is en blijft een gave Gods. Maar dan is er ook niets meer vernederend voor de mens dan dat hij telkens opnieuw door het nulpunt wordt gejaagd, in welke gang van het geloofsleven ook, in welke noden ook in gezin en arbeid. Er is niets meer vernederend voor een mens, dan dat hij de uitkomst niet kan zien. Er is ook niets meer afbrekend voor onze hoogmoedige, eigengerechte menselijke natuur, dan dag in dag uit van Gods mogelijkheden en van Gods wonderen te leven in de weg des geloofs. Dat moest Mozes ook leren en grondig! Niet alleen persoonlijk maar ook in zijn ambt. Daarom laat de Heere het bij Mozes tot het uiterste komen en daarom laat de Heere Jezus Zijn discipelen op de zee tobben. De eerste nachtwake, de tweede, de derde en de vierde verstreek, totdat zij niet meer konden, opdat God aan zijn eer zou komen.

Hier capituleert de middelaar van het Oude Verbond voor de Middelaar van het Nieuwe Verbond. Hier maakt Mozes eerbiedig plaats voor die andere en betere Borg en Middelaar des Nieuwen Testaments: Jezus Christus. Ook Hij kon niet verder, toen Hij onder zijn kruis ineenstortte, maar Hij zeide niet: Het wordt mij te zwaar. Zonder morren, zonder murmureren en zonder beschuldigingen aan Gods adres werd Hij stil als een Lam ter slachting geleid en als een schaap dat stemloos was voor het aangezicht Zijner scheerders deed Hij Zijn mond niet open. Mozes maakt, terwijl hij in elkaar zakt, ruimte voor Christus. Mozes roept, terwijl hij morrend ligt voor God, om die andere en betere Middelaar, die over zijn morren en klagen verzoening zou doen en hem straks volkomen in de schaduw zou zetten, opdat hij zou leven van Hem. Ook voor Mozes is het genade alleen. Mozes kan niet meer, omdat hij in eigen kracht staat. Die schiet altijd tekort, hoe sterk een mens ook mag zijn! In de dienst des Heeren schieten menselijke krachten aan alle kanten tekort. Luther zei eenmaal: Met onze kracht is het niets gedaan, dan zijn wij ras verloren; Maar ziet, nu wordt Gods kracht in en door dit nulpunt geopenbaard. Want Gods hoogste kracht wordt in de uiterste krachteloosheid tot openbaring gebracht. Dat heeft Hij later getoond in Christus, toen Hij, als het uiterste toonbeeld van zwakheid, hing aan het kruis. Juist zo en niet anders is Hij de Overwinnaar van de wereld geworden.

Gods volk van alle eeuwen leeft: Zonder Mij kunt gij niets doen! Dat is één les en de tweede les is: Ik vermag alle dingen door Christus, die Mij kracht geeft. Die tegenstelling is zo scherp, dat hier geen verbinding mogelijk is. Zonder Mij, zegt Christus, kunt gij n i e t s doen, dat is dus afgesneden. Maar Paulus zegt ook: Ik vermag alle dingen door Christus, die mij kracht geeft. Het geheim in het leven des geloofs is: Als ik zwak ben, dan ben ik machtig. Dat is kracht uit een Ander en die Ander is onuitputtelijk. Daarom kon Paulus dit met vrijmoedigheid zeggen, omdat hij niet voor één werk zelf behoefde in te staan, maar in alles mocht putten uit die goddelijke Ander, uit Christus. Zo is het vandaag nog. In de waarachtige ontdekking en ontbloting voor Gods aangezicht, waarbij blijkt, dat er van ons niets deugt, maar dat we alleen maar strafwaardig en vloekwaardig zijn voor God; in een vernieuwde uitdieping in het geloofsleven, waarbij alle bronnen zijn toegesloten en u - al is het dan op een andere wijze – opnieuw .voor een onmogelijkheid komt te staan, God verheerlijkt zich immer door de onmogelijkheid. Hij is een God van Menigvuldige verlossingen en van menigvuldige uitredingen!

Dat is te wonderlijker, omdat de Heere dit openbaart aan een mens, die, wat zijn gesteldheid betreft, er het minst geschikt voor is. Immers wij zouden zeggen, dat Mozes voor zulk een genade-openbaringen u wel het minst gestemd is. Hier ervaart Mozes, wat David later zegt in Psalm 65: Ongerechte dingen hadden de overhand over mij, zij waren sterker dan ik, maar onze overtredingen, die verzoent Gij! Het is de ervaring van allen, dat juist dan, wanneer zij een groot beest zijn geworden voor God, God zijn liefde openbaart. Deze liefde openbaart zich altijd aan een boos en schuldig mens. Dat is het Evangelie en wel aan het hart van het evangelie. Hoe verschonend gaat de Heere met Mozes om! Hoe had Hij hem zijn

zonden kunnen verwijten! Hoe had Hij hem met zijn eigen woorden kunnen stukslaan! Maar de Heere gaat in liefde met Zijn knecht om en Hij zwijgt in deze liefde over zoveel, waarover Hij spreken kon. Hier ervaart Mozes pas de diepten van de namen Gods, die de Heere God zelf uitroept: HEERE, HEERE, God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van goedertierenheid en trouw. Ja, de Heere had op de Horeb Zijn hart binnenst buiten gekeerd, dat is Zijn Naam uitroepen. Toen had Hij gezegd: Ik ben barmhartig. Dat ervaart Mozes hier, terwijl hij verdiend had, dat God hem wegwierp. Hier openbaart God Zijn barmhartigheid. Hier wordt de Middelaar des Ouden Verbonds getroost in de armen van de Middelaar des Nieuwen Verbonds uit de wolkkolom. Want deze betere Middelaar kan behoorlijk medelijden hebben met al Mozes' en onze zwakheden. Hij is, hoewel heilig, onnozel en onbesmet, in al onze zwakheden, zwak geweest; in al onze benauwdheden benauwd is geweest en in al onze aanvechtingen aangevochten. Wij hebben een barmhartige Hogepriester aan de rechterhand des Vaders, opdat Hij zou weten wat voor Zijn volk te doen zij.

De Heere komt Mozes vriendelijk tegemoet en trekt hem uit de poel mistrouwen omhoog. Mozes deelt het zelf later mee, want hij heeft zelf al zijn klachten en Gods grote liefde beschreven, tot zijn eigen beschaming en tot roem van Gods genade. Zo mag nog elk Christen zijn levensboek schrijven tot zijn eigen beschaming en tot roem en prijs van Gods genade. Dan gaat de Heere hem bemoedigen en zegt dat hij zeventig oudsten van het volk en ambtslieden moet roepen en aanstellen en verzamelen rondom de tabernakel, opdat zij van zijn geest een deel zouden krijgen en met hem de last van de regering en leiding van het volk zouden dragen. Mozes moet ze in een kring rondom de tabernakel stellen. Maar dan zal Mozes toch niet meer de oude Mozes zijn, want van de Geest, die op Mozes rust, zal straks een deel op die oudsten en ambtslieden komen. Toch zal Mozes nog zoveel over houden, dat hij nog behoorlijk zijn werk kan verrichten. De Heere verkwikt dus Zijn dienstknecht.

Het volk gaat ook niet vrijuit. Zij moeten zich heiligen, d.w.z. afzonderen van de zonde, zich innerlijk laten stemmen door de Geest om God te ontmoeten. Ook zij moeten de andere dag bij de tabernakel tegenwoordig zijn. Dan zullen zij 's Heeren werk zien en krijgen zij de toezegging, dat hun wens inderdaad in vervulling zal gaan; echter niet in Gods gunst, maar in Gods toorn; niet met Gods' zegen, maar met het verderf. Want de Heere zegt: Ik heb alles wel gehoord, Ik heb Uw tranen wel gezien. Er ligt een gedenkboek voor Mijn aangezicht. De Heere heeft alles gehoord, ook de bespotting van de uitleiding, ook het terugverlangen naar het diensthuis der zonde. De Heere ziet alles, ook vandaag. Zou Hij, die het oog formeert, niet zien en zou Hij, die het oor formeert, niet horen? Ook de tranen van dit volk waren geteld, op een andere wijze dan van David. Ook van hem lezen wij, dat zijn tranen geteld waren. Ook op een andere wijze dan van de vrouwen van Jeruzalem, die Jezus beklagden, want zij weenden niet om God en Zijn Christus. Hier gold: Wee U, die nu treurt, want u zult eeuwig treuren. Dat is dus het omgekeerde van wat Jezus zegt in Matt. 5: Zalig, die nu treurt, want gij zult vertroost worden.

Hoe zou het met U en mij precies staan, wanneer wij bewustzijn kregen, door het Woord Gods, dat de Heere al onze tranen kent en al onze woorden heeft gehoord? Stel U voor, dat het dak van dit gebouw opengaat en Christus op zijn rechterstoel in ons midden komt en zegt: Ik heb Uw tranen gezien, Ik heb al Uw woorden gehoord. Hoe zou het dan met Uw consciëntie zijn voor God, voor Christus, voor die rechterstoel? Zou u dan gunst vinden of oordeel? Welk getuigenis geeft Uw consciëntie voor Gods aangezicht? Want de Heere zegt: Ik weet precies waarom u weent? Ik weet precies waarover u spreekt. Ik hoor uw woorden wel! Een mens kan sterk naar iets begeren en soms krijgt hij het ook, maar dan is het hem beter, dat hij het niet krijgt. Want God kan een mens iets geven in Zijn oordeel. Zo ging het Israël. Zij zouden zoveel vlees krijgen, dat ze niet één dag, twee, vijf, tien dagen, twintig dagen, maar zelfs een gehele maand vlees zouden eten, zoveel, totdat ze de geur er niet meer van konden verdragen, God kan iets met Zijn rechterhand geven; dan zijn we er goed mee. Hij kan ons ook iets met zijn linkerhand geven, en dan zijn we er slecht mee. Want Gods gaven zonder de Gever zijn, in plaats van zegeningen, even zoveel verschrikkingen. Wilt u er aan denken?

Een goed verstand is een grote gave Gods. Wee, wie God niet mee dient. Een goede gezondheid en sterke kracht een is grote gave Gods, maar wee, wie daarmee zijn Schepper tart. Zo kunt u zelf wel aanvullen, welke gaven God U geven heeft. Wat doet u er mee? Zijn het gaven met Gods gunst? Het kan ook omgekeerd zijn, dat God U een zwakke gezondheid geeft of veel dingen onthoudt, die een ander heeft. Toch bent u er dan goed mee. Immers wij kunnen beter met Jozef in de gevangenis zitten, dan met de Farao op de troon. Wij kunnen beter met Manasse in de kerker bekeerd worden, dan met eer en voorspoed vet gemest worden tot dag der slachting. Wees er dan altijd ten zeerste op gesteld niet alleen, dat u de gaven Gods krijgt, maar dat u met Gods gaven, Gods zegen krijgt, dat God er zelf in komt. Wanneer God Zelf niet met Zijn gaven meekomt, dan hebt u nog niets! Wanneer God in de gaven meel dan hebt u alles. Dan kan God U zelfs gaven onthouden of ontnemen, maar maakt dan alles met Zichzelf goed. Israël kreeg gaven zonder God. Zo is het vandaag nog, niet alleen met de gaven in het algemeen, maar in het bijzonder met de prediking. Wanneer de kostelijke gave van de prediking het Evangelie van Gods vrije genade ingeruild wordt voor menselijke wijsheid, dat is menselijke dwaasheid, en geeft de genade van de boetvaardigheid, dan zal een met schande en schaamte terugkeren, totdat Hij God in Woord weer ontmoet. Dat wij letten op wat de Apostel Weest vergenoegd met het tegenwoordige, want Hij heeft gezegd: Ik zal U niet begeven en Ik zal U niet verlaten.

Als u nog huilt, d.w.z. alleen leeft voor de vleespotten van Egypte, voor de dingen van deze tijd, voor alles wat deze wereld U hebt te bieden, weet dan dat u gewis zult vergaan. Het toorngericht Gods zal U vroeg of laat zeker treffen. Maar leert u daarentegen zelfs met de meest ontroerende diepten van Uw zondig hart, als een Mozes, in Gods armen vallen, om daar al Uw nood uit te snikken, weet dan, dat het innigst wezen van de Heere is: barmhartigheid, genadig, ootmoedig en groot van goedertierenheid en trouw.
Amen

Gouda G. Boer